

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 29 kwietnia 2021 r. *

Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 63 TFUE – Swobodny przepływ kapitału – Podatek dochodowy – Dochody kapitałowe – Dochody uzyskane od będącego rezydentem przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS), utworzonego zgodnie z prawem zobowiązań – Dochody uzyskane od UCITS mającego siedzibę w innym państwie członkowskim i utworzonego na podstawie statutu – Odmienne traktowanie – Artykuł 65 TFUE – Obiektywnie porównywalne sytuacje

W sprawie C-480/19

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Korkein hallinto-oikeus (najwyższy sąd administracyjny, Finlandia) postanowieniem z dnia 19 czerwca 2019 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 24 czerwca 2019 r., w postępowaniu wszczętym przez

E

przy udziale:

Veronsaajien oikeudenvalvontayksikö,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: A. Arabadjiev, prezes izby, A. Kumin, T. von Danwitz, P.G. Xuereb (sprawozdawca) i I. Ziemele, sędziowie,

rzecznik generalny: G. Hogan,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu E – A. Leppänen, varatuomari,
- w imieniu rządu fińskiego – M. Pere, w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej – W. Roels i I. Koskinen, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 19 listopada 2020 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: fiński.

Wyrok

- 1 Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 63 i 65 TFUE.
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach postępowania wszczętego przez E w przedmiocie decyzji z dnia 10 listopada 2017 r. keskusverolautakunta (centralnej komisji podatkowej, Finlandia), w której uznała ona, że dochody uzyskane przez E od spółki inwestycyjnej o kapitale zmiennym (société d’investissement à capital variable, zwanej dalej „SICAV”) prawa luksemburskiego powinny być opodatkowane w Finlandii jako dochody z tytułu zatrudnienia.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Zgodnie z motywem 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) (Dz.U. 2009, L 302, s. 32, zwanej dalej „dyrektywą UCITS”) celem tej dyrektywy jest zapewnienie wspólnych podstawowych zasad dotyczących udzielania zezwoleń, nadzoru, struktury i działalności przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) mających swoją siedzibę w państwach członkowskich oraz informacji, jakie są one obowiązane publikować.

- 4 Motyw 83 dyrektywy UCITS stanowi:

„Niniejsza dyrektywa nie powinna naruszać krajowych przepisów podatkowych, w tym ustaleń, które mogą zostać nałożone przez państwa członkowskie w celu zapewnienia zgodności z tymi przepisami na ich terytorium”.

- 5 Artykuł 1 ust. 1–3 tej dyrektywy przewiduje:

„1. Niniejszą dyrektywę stosuje się do [UCITS] mających swe siedziby na terytorium państw członkowskich.

2. Do celów niniejszej dyrektywy oraz z zastrzeżeniem przepisów art. 3, UCITS oznacza przedsiębiorstwo:

- a) którego jedynym celem jest zbiorowe inwestowanie w zbywalne papiery wartościowe lub w inne płynne aktywa finansowe, określone w art. 50 ust. 1, kapitału pochodzącego od obywateli i które działają na zasadzie dywersyfikacji ryzyka; oraz
- b) którego jednostki uczestnictwa są, na żądanie ich posiadaczy, odkupywane lub umarzane bezpośrednio lub pośrednio z aktywów tych przedsiębiorstw. Działanie podjęte przez UCITS w celu zapewnienia, aby giełdowa wartość ich jednostek nie różniła się w znaczny sposób od wartości netto aktywów na te jednostki, będzie uważane za równoznaczne z takim odkupieniem lub umorzeniem jednostek.

Państwa członkowskie mogą zezwolić na to, by UCITS składało się z kilku subfunduszy.

3. Przedsiębiorstwa, o których mowa w ust. 2, mogą być utworzone zgodnie z prawem zobowiązań (jako wspólne fundusze zarządzane przez spółki zarządzające), na podstawie prawa powierniczego (jako fundusze powiernicze), lub na podstawie statutu (jako spółki inwestycyjne).

[...]”.

- 6 Zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i zmiany dyrektyw 2003/41/WE i 2009/65 oraz rozporządzeń (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 1095/2010 (Dz.U. 2011, L 174, s. 1) przez alternatywne fundusze inwestycyjne rozumie się:

„[...] przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania, w tym subfundusze takich przedsiębiorstw, które:

- (i) pozyskują kapitał od wielu inwestorów z myślą o inwestowaniu go zgodnie z określoną polityką inwestycyjną z korzyścią dla tych inwestorów; oraz
- (ii) nie potrzebują zezwolenia na mocy art. 5 dyrektywy [UCITS]”.

Prawo fińskie

- 7 Rozdział 1 § 2 ust. 1 pkt 1 i 2 sijoitusrahastolaki (48/1999) [ustawy o funduszach inwestycyjnych (48/1999)] z dnia 29 stycznia 1999 r. ma następujące brzmienie:

„Do celów niniejszej ustawy stosuje się następujące definicje:

- 1) działalność inwestycyjna oznacza pozyskiwanie od obywateli środków finansowych oraz inwestowanie takich środków głównie w instrumenty finansowe lub nieruchomości czy papiery wartościowe związane z nieruchomościami lub w inne obiekty inwestycyjne, jak również zarządzanie funduszami inwestycyjnymi i funduszami specjalnymi oraz wprowadzanie do obrotu jednostek uczestnictwa funduszy [...];
 - 2) fundusze inwestycyjne oznaczają aktywa nabyte w ramach działalności funduszy inwestycyjnych i inwestowane zgodnie z przepisami obowiązującymi w Finlandii i zgodnie z rozdziałem 11 tej samej ustawy, jak również zobowiązania z nich wynikające [...].”
- 8 Zgodnie z rozdziałem 1 § 2 ust. 1 pkt 10 tej ustawy „przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania” oznacza przedsiębiorstwo, które uzyskało w państwie Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) innym niż Republika Finlandii zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie inwestycji zbiorowych i które spełnia wymogi dyrektywy UCITS na mocy ustawodawstwa państwa, w którym ma siedzibę.
- 9 Paragraf 3 tuloverolaki (1535/1992) [ustawy o podatku dochodowym (1535/1992)] z dnia 30 grudnia 1992 r., zatytułowany „Osoby prawne”, ma następujące brzmienie:

„Osobami prawnymi w rozumieniu tej ustawy są:

[...]

- 4) spółki akcyjne, spółdzielnie, kasy oszczędnościowe, fundusze inwestycyjne, uniwersytety, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, magazyny zbożowe, stowarzyszenia o celu niezarobkowym i stowarzyszenia prowadzące działalność zarobkową, fundacje i instytucje;

[...]”.

- 10 Paragraf 20 ustawy o podatku dochodowym, zatytułowany „Osoby prawne zwolnione z podatku dochodowego”, przewiduje w akapicie pierwszym pkt 2 zwolnienie funduszy inwestycyjnych z podatku dochodowego.

- 11 Paragraf 32 tej ustawy, zatytułowany „Dochody kapitałowe”, stanowi:

„Za podlegające opodatkowaniu dochody kapitałowe uważa się – zgodnie z poniższymi szczegółowymi przepisami – dochody z majątku, zyski z przekazania majątku oraz inne podobne dochody, co do których można przyjąć, że zostały uzyskane z majątku. Dochody kapitałowe obejmują między innymi dochody z odsetek, dochody z dywidend zgodnie z postanowieniami od § 33a do § 33d, dochody z czynszów, udziały w zyskach, dochody z polis ubezpieczeniowych na życie, dochody kapitałowe z leśnictwa, z gruntów i zyski ze sprzedaży. Dochody kapitałowe obejmują również udział w przychodach kapitałowych w formie wypłacanych dochodów z działalności przedsiębiorstw, udziału w dochodach uczestnika konsorcjum oraz dochodów z hodowli reniferów”.

- 12 Paragraf 33a wspomnianej ustawy, zatytułowany „Dywidendy wypłacane przez spółkę notowaną na giełdzie”, ma następujące brzmienie:

„85% dywidendy wypłaconej przez spółkę notowaną na giełdzie stanowi dochody kapitałowe, a 15% – dochody niepodlegające opodatkowaniu.

Dywidendami pochodzącymi od spółki notowanej na giełdzie są dywidendy pochodzące od spółki, której akcje w chwili podejmowania przez nią decyzji o wypłacie dywidend:

- 1) są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym w rozumieniu laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä (748/2012) [ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (748/2012)];
- 2) są dopuszczone do obrotu na innym rynku regulowanym i kontrolowanym przez organ publiczny spoza [EOG]; lub
- 3) są dopuszczone do obrotu na wielostronnej platformie obrotu w rozumieniu ustawy [(748/2012)], pod warunkiem że akcja została dopuszczona do obrotu na wniosek spółki lub za jej zgodą.

Wypłata przez spółkę notowaną na giełdzie aktywów w rozumieniu rozdziału 13 § 1 ust. 1 osakeyhtiölaki (624/2006) [ustawy o spółkach akcyjnych (624/2006)], pochodzących z rezerw środków własnych, jest uważana za dywidendę i podlega przepisom niniejszego paragrafu”.

- 13 Zgodnie z § 33b ustawy o podatku dochodowym, zatytułowanym „Dywidendy wypłacane przez spółkę nienotowaną na giełdzie”:

„25% dywidend wypłacanych przez spółkę nienotowaną na giełdzie stanowi podlegające opodatkowaniu dochody kapitałowe, a 75% stanowi dochody niepodlegające opodatkowaniu, do kwoty odpowiadającej rocznym dochodom na poziomie 8% obliczonym w oparciu o matematyczną wartość udziałów w roku podatkowym, która to wartość ustalona jest w laki varojen arvostamisesta verotuksessa (1142/2005) [ustawie o wycenie aktywów do celów opodatkowania (1142/2005)]. W zakresie, w jakim kwota dywidend otrzymanych przez podatnika przekracza 150 000 EUR, 85% dywidend stanowi dochody kapitałowe, a 15% – dochody niepodlegające opodatkowaniu.

W odniesieniu do części przekraczającej roczne dochody, o których mowa w ust. 1 powyżej, 75% dywidend stanowi dochody z tytułu zatrudnienia, a 25% – dochody niepodlegające opodatkowaniu.

Bez uszczerbku dla jakichkolwiek innych przepisów dotyczących opodatkowania dywidend przewidzianych w niniejszej ustawie dywidenda stanowi dochody z tytułu zatrudnienia, jeśli zgodnie z postanowieniem umowy spółki, uchwały zgromadzenia ogólnego, umowy udziałowców lub jakiegokolwiek innej umowy jej wypłata stanowi wynagrodzenie za wkład w formie pracy wniesiony przez beneficjenta dywidendy lub osobę należącą do jego kręgu interesów. Dywidenda stanowi dochody osoby, która wniosła wspomniany wkład w formie pracy.

[...]

Wypłata przez spółkę nienotowaną na giełdzie aktywów w rozumieniu rozdziału 13 § 1 ust. 1 ustawy (624/2006), pochodzących z rezerw środków własnych, jest uważana za dywidendę i podlega przepisom niniejszego paragrafu [...]”.

- 14 Paragraf 33c ustawy o podatku dochodowym, zatytułowany „Dywidendy wypłacane przez podmiot zagraniczny”, ma następujące brzmienie:

„Dywidendy otrzymane od podmiotów zagranicznych stanowią dochody podlegające opodatkowaniu zgodnie z § 33a i § 33b tej ustawy, jeżeli podmiot ten jest spółką w rozumieniu art. 2 [dyrektywy Rady 2011/96/UE z dnia 30 listopada 2011 r. w sprawie wspólnego systemu opodatkowania mającego zastosowanie w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych różnych państw członkowskich (Dz.U. 2011, L 345, s. 8), zmienionej dyrektywą Rady 2014/86/UE z dnia 8 lipca 2014 r. (Dz.U. 2014, L 219, s. 40)] [...]”.

Dywidendy otrzymane od podmiotów zagranicznych innych niż wymienione w ust. 1 stanowią dochody podlegające opodatkowaniu zgodnie z przepisami § 33a i § 33b, jeżeli podmiot ten jest zobowiązany – bez możliwości wyboru innej opcji i bez możliwości zwolnienia – do zapłaty co najmniej 10-procentowego podatku od dochodu, z którego wypłacono dywidendę oraz:

- 1) podmiot ten na podstawie przepisów podatkowych państwa należącego do EOG ma siedzibę w tym państwie, a żadna umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania nie stanowi, że ma on siedzibę w państwie nienależącym do EOG; lub
- 2) w trakcie roku podatkowego obowiązuje pomiędzy państwem siedziby tego podmiotu a Finlandią umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania, która ma zastosowanie do dywidend wypłacanych przez ten podmiot.

Dywidendy otrzymane od podmiotów zagranicznych innych niż wymienione w ust. 1 i 2 powyżej stanowią w pełnej wysokości dochody podlegające opodatkowaniu z tytułu zatrudnienia.

[...]”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

- 15 E jest osobą fizyczną zamieszkałą w Finlandii, która zainwestowała w subfundusz SICAV prawa luksemburskiego, stanowiącą UCITS, utworzoną „na podstawie statutu (jako spółki inwestycyjnej)” w rozumieniu art. 1 ust. 3 dyrektywy UCITS. Inwestycje E dotyczą tzw. udziałów w zyskach, w ramach których wygenerowane zyski są corocznie wypłacane przez tę SICAV inwestorom.
- 16 W dniu 20 czerwca 2017 r. E zwrócił się do centralnej komisji podatkowej o wydanie interpretacji indywidualnej w przedmiocie traktowania pod względem podatkowym zysku, który miał zostać mu wypłacony przez odnośną SICAV prawa luksemburskiego.
- 17 We wniosku tym E twierdził, że SICAV prawa luksemburskiego powinna być traktowana jak fundusz inwestycyjny prawa fińskiego, to znaczy UCITS utworzony „zgodnie z prawem zobowiązań (jako wspólne fundusze zarządzane przez spółki zarządzające)”, w rozumieniu art. 1 ust. 3 dyrektywy UCITS. Jego zdaniem zysk wypłacany przez taką SICAV powinien być opodatkowany w taki sam sposób jak zysk wypłacany przez fundusze inwestycyjne prawa fińskiego, to znaczy jako dochód kapitałowy na podstawie § 32 ustawy o podatku dochodowym. W tym względzie E podkreślił

w szczególności, że odnośna SICAV prawa luksemburskiego prowadzi działalność podobną do działalności funduszy inwestycyjnych prawa fińskiego i że zarządzanie taką SICAV odpowiada zarządzaniu tymi funduszami.

- 18 W prawomocnej interpretacji indywidualnej z dnia 10 listopada 2017 r. centralna komisja podatkowa stwierdziła, że zgodnie z orzecznictwem krajowym, przy podejmowaniu decyzji w sprawie opodatkowania podatkiem dochodowym w Finlandii dochodu pochodzącego od podmiotu mającego siedzibę w innym państwie, należy wziąć pod uwagę cechy funkcjonalne i prawne tego podmiotu w nawiązaniu do porównywalnych podmiotów fińskich.
- 19 Centralna komisja podatkowa uznała, że SICAV posiada cechy funkcjonalne fińskiego funduszu inwestycyjnego, ale podobne ogólne cechy funkcjonalne mogą być obserwowane na przykład w ramach zbiorowego inwestowania w formie spółek akcyjnych. Centralna komisja podatkowa uznała, że odnośną SICAV prawa luksemburskiego, w szczególności ze względu na jej formę prawną, można obiektywnie utożsamić z fińską spółką akcyjną prowadzącą działalność inwestycyjną.
- 20 Zdaniem tej komisji wypłacany przez rzeczoną SICAV zysk należy zatem uznać za dywidendę i opodatkować jako dochód z tytułu zatrudnienia na podstawie § 33c akapit trzeci ustawy o podatku dochodowym.
- 21 E wniósł do Korkein hallinto-oikeus (najwyższego sądu administracyjnego, Finlandia) odwołanie od decyzji centralnej komisji podatkowej, żądając jej uchylenia. Przed sądem tym E utrzymuje, że opodatkowanie zysku wypłaconego przez odnośną SICAV prawa luksemburskiego jako dochodu z tytułu zatrudnienia, zgodnie ze wspomnianym § 33c akapit trzeci, jest wyższe niż opodatkowanie zysku wypłaconego przez fundusz inwestycyjny prawa fińskiego jako dochód kapitałowy, a zatem sprzeczne ze swobodą przepływu kapitału, ustanowioną w art. 63 TFUE.
- 22 Sąd odsyłający wyjaśnia, że podatek dochodowy podlegający zapłacie od dochodów z tytułu zatrudnienia może wynosić ponad 50%, podczas gdy w przypadku dochodów kapitałowych podatek ten wynosi jedynie 30% lub 34%, jeżeli podlegająca opodatkowaniu kwota przekracza 30 000 EUR. Sąd ten dodaje, że w celu ustalenia charakteru dochodu w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym, na który składa się sporny zysk, należy ustalić, z jakim fińskim podmiotem należy utożsamić rzeczoną SICAV poprzez sprawdzenie, czy wykładnia oparta na formie prawnej podmiotu, taka jak wykładnia przyjęta przez centralną komisję podatkową, nie jest sprzeczna z art. 63 i 65 TFUE, oraz zastanawia się w szczególności, czy UCITS w różnych formach prawnych, utworzone zgodnie z dyrektywą UCITS, powinny być traktowane w ten sam sposób do celów opodatkowania zysków wypłacanych inwestorom.
- 23 W tych okolicznościach Korkein hallinto-oikeus (najwyższy sąd administracyjny) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy artykuły 63 i 65 TFUE należy interpretować w ten sposób, iż stoją one na przeszkodzie interpretacji przepisów krajowych, zgodnie z którą dochód uzyskiwany przez osobę fizyczną mającą miejsce zamieszkania w Finlandii od mającego siedzibę w innym państwie członkowskim [...] [UCITS] utworzonego na podstawie statutu w rozumieniu dyrektywy [UCITS] [...] w zakresie opodatkowania podatkiem dochodowym nie mogą być zrównane z dochodami uzyskiwanymi od fińskiego funduszu inwestycyjnego utworzonego zgodnie z prawem zobowiązań w rozumieniu tej dyrektywy [...] z tego względu, że forma prawna utworzonego w innym państwie członkowskim [UCITS] nie odpowiada strukturze prawnej krajowego funduszu inwestycyjnego?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 24 Poprzez pytanie prejudycjalne sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 63 i 65 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie praktyce podatkowej państwa członkowskiego, zgodnie z którą – do celów opodatkowania podatkiem dochodowym osoby fizycznej mającej miejsce zamieszkania w tym państwie członkowskim – dochód uzyskany od UCITS utworzonego na podstawie statutu, mającego siedzibę w innym państwie członkowskim, nie jest zrównany z dochodem uzyskanym od UCITS mających siedzibę w pierwszym państwie członkowskim z tego względu, że te ostatnie podmioty nie mają takiej samej formy prawnej.
- 25 Zgodnie z orzecznictwem Trybunału państwa członkowskie muszą wykonywać swe kompetencje w dziedzinie podatków bezpośrednich z poszanowaniem prawa Unii, a w szczególności podstawowych swobód gwarantowanych traktatem FUE (zob. podobnie wyrok z dnia 18 czerwca 2019 r., Austria/Niemcy, C-591/17, EU:C:2019:504, pkt 56 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 26 Artykuł 63 ust. 1 TFUE zakazuje w sposób ogólny ograniczeń w przepływie kapitału pomiędzy państwami członkowskimi (wyrok z dnia 16 września 2020 r., Romenergo i Aris Capital, C-339/19, EU:C:2020:709, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo). Do środków zakazanych w tym postanowieniu ze względu na to, że stanowią ograniczenia w przepływie kapitału, zaliczają się środki, które mogą zniechęcić osoby niebędące rezydentami do dokonywania inwestycji w danym państwie członkowskim lub które mogą zniechęcić rezydentów tego państwa członkowskiego do dokonywania inwestycji w innych państwach (wyrok z dnia 30 kwietnia 2020 r., Société Générale, C-565/18, EU:C:2020:318, pkt 22).
- 27 W szczególności odmienne traktowanie, jeżeli prowadzi do mniej korzystnego traktowania dochodów rezydenta państwa członkowskiego, pochodzących z innego państwa członkowskiego, w stosunku do traktowania dochodów pochodzących z pierwszego państwa członkowskiego, może zniechęcić tego rezydenta do inwestowania kapitału w innym państwie członkowskim (zob. podobnie wyroki: z dnia 10 lutego 2011 r., Haribo Lakritzen Hans Riegel i Österreichische Salinen, C-436/08 i C-437/08, EU:C:2011:61, pkt 80; z dnia 24 listopada 2016 r., SECIL, C-464/14, EU:C:2016:896, pkt 50; a także z dnia 20 września 2018 r., EV, C-685/16, EU:C:2018:743, pkt 63).
- 28 Jednocześnie, zgodnie z art. 65 ust. 1 lit. a) TFUE, art. 63 TFUE nie narusza prawa państw członkowskich do stosowania odpowiednich przepisów ich prawa podatkowego traktujących odmiennie podatników ze względu na różne miejsce zamieszkania lub inwestowania kapitału.
- 29 To postanowienie, stanowiące odstępstwo od podstawowej zasady swobodnego przepływu kapitału, musi być przedmiotem ścisłej wykładni. Dlatego też nie można go interpretować w ten sposób, że wszelkie przepisy podatkowe przewidujące odmienne traktowanie podatników ze względu na miejsce ich zamieszkania lub siedziby lub państwo inwestowania ich kapitału są automatycznie zgodne z traktatem FUE. Odstępstwo przewidziane w art. 65 ust. 1 lit. a) TFUE samo jest bowiem ograniczone przez art. 65 ust. 3 TFUE, zgodnie z którym przepisy krajowe określone w art. 65 ust. 1 TFUE „nie powinny stanowić arbitralnej dyskryminacji ani ukrytego ograniczenia w swobodnym przepływie kapitału i płatności w rozumieniu artykułu 63 [TFUE]” (wyrok z dnia 21 czerwca 2018 r., Fidelity Funds i in., C-480/16, EU:C:2018:480, pkt 47 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 30 Trybunał orzekł także, że w związku z tym należy odróżnić odmienne traktowanie, jakie dopuszcza art. 65 ust. 1 lit. a) TFUE, od dyskryminacji zakazanej przez art. 65 ust. 3 TFUE. Otóż, aby krajowe przepisy podatkowe można było uznać za zgodne z postanowieniami traktatu dotyczącymi swobodnego przepływu kapitału, wynikające z nich odmienne traktowanie musi dotyczyć sytuacji, które nie są obiektywnie porównywalne, lub musi być uzasadnione nadrzędnymi względami interesu ogólnego (wyrok z dnia 30 kwietnia 2020 r., Société Générale, C-565/18, EU:C:2020:318, pkt 24).

- 31 Należy zatem zbadać najpierw istnienie odmiennego traktowania, następnie ewentualną porównywalność sytuacji, a wreszcie, w razie potrzeby, możliwość uzasadnienia odmiennego traktowania.

W przedmiocie istnienia odmiennego traktowania

- 32 Z postanowienia odsyłającego wynika, że pytanie prejudycjalne zostało podniesione w ramach sporu dotyczącego opodatkowania dochodu uzyskanego przez E od SICAV prawa luksemburskiego, czyli UCITS utworzonego na podstawie statutu w rozumieniu dyrektywy UCITS. Tymczasem w Finlandii UCITS objęte zakresem dyrektywy UCITS są tworzone zgodnie z prawem zobowiązań i nie mogą być utworzone na podstawie statutu.
- 33 E uważa, że dochód uzyskany od SICAV powinien być opodatkowany tak jak dochód od UCITS prawa fińskiego utworzonego zgodnie z prawem zobowiązań. Centralna komisja podatkowa uważa natomiast, że w zakresie, w jakim SICAV – UCITS utworzone na podstawie statutu – jest podobna do spółki akcyjnej z siedzibą w Finlandii, uzyskany od niej dochód powinien być traktowany jak dywidendy wypłacane przez takie spółki.
- 34 Należy zatem zbadać w pierwszej kolejności, czy traktując dochód uzyskiwany od SICAV prawa luksemburskiego, której dotyczy postępowanie główne, odmiennie od dochodu uzyskiwanego od UCITS prawa fińskiego, ten pierwszy dochód podlega mniej korzystnemu traktowaniu z podatkowego punktu widzenia.
- 35 Zgodnie z § 32 ustawy o podatku dochodowym dochody kapitałowe obejmują dochody z majątku, zyski z przekazania majątku oraz inne podobne dochody, co do których można przyjąć, że zostały uzyskane z majątku. Wśród przykładowych dochodów kapitałowych wyraźnie wymienionych przez ustawodawcę fińskiego w owym § 32 znajdują się zarówno udziały w zyskach wypłacane przez UCITS, jak i dywidendy wypłacane przez spółki akcyjne. Zgodnie z informacjami zawartymi we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dochody kapitałowe są co do zasady opodatkowane w wysokości 30% w odniesieniu do części tych dochodów, która nie przekracza 30 000 EUR, oraz w wysokości 34% w odniesieniu do części tych dochodów, która przekracza tę kwotę.
- 36 Tymczasem, o ile udziały w zyskach wypłacane przez UCITS prawa fińskiego podlegają opodatkowaniu na poziomie odbiorcy jako dochody kapitałowe, o tyle dochody uzyskiwane od SICAV prawa luksemburskiego traktowane są jako dywidendy wypłacane przez podmiot mający siedzibę w państwie innym niż Republika Finlandii w rozumieniu § 33c ustawy o podatku dochodowym i są opodatkowane na mocy akapitu trzeciego tego przepisu jako dochody z tytułu zatrudnienia według stawki progresywnej mogącej osiągać 50%.
- 37 Takie odmierne traktowanie może prowadzić do mniej korzystnego traktowania dochodów uzyskiwanych od SICAV prawa luksemburskiego w porównaniu z traktowaniem dochodu uzyskiwanego od UCITS prawa fińskiego.
- 38 W drugiej kolejności należy stwierdzić, że traktowanie pod względem podatkowym dochodu uzyskanego przez E od SICAV prawa luksemburskiego, której dotyczy postępowanie główne, różni się również od traktowania zastrzeżonego dla dochodu uzyskanego od alternatywnych funduszy inwestycyjnych w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2011/61, które nie są objęte zakresem dyrektywy UCITS i które mają formę spółki akcyjnej. Jak wyjaśnił rząd fiński w swojej odpowiedzi na piśmie na zadane pytania, takie fundusze mogą być tworzone zgodnie z prawem fińskim.
- 39 Z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał, wynika, że dochody spółek akcyjnych z siedzibą w Finlandii są przedmiotem podwójnego opodatkowania, raz na poziomie spółki jako dochody spółek, a raz na poziomie odbiorcy jako dochody kapitałowe. W celu złagodzenia skutków podwójnego opodatkowania

środki przewidziane w § 33a i 33b ustawy o podatku dochodowym regulują opodatkowanie na poziomie odbiorcy, w szczególności poprzez zwolnienie części dochodów z podatku od dochodów kapitałowych.

- 40 W tym względzie w odpowiedzi na pytania zadane przez Trybunał rząd fiński wyjaśnia, że jeżeli spółka akcyjna prowadzi działalność inwestycyjną podobną do funduszy inwestycyjnych, to nie jest ona zwolniona z podatku, lecz normalnie podlega podatkowi dochodowemu od osób prawnych, a wypłacane przez nią zyski podlegają przepisom dotyczącym opodatkowania dywidend, które opierają się na częściowym podwójnym opodatkowaniu.
- 41 Tymczasem, jak wynika z postanowienia odsyłającego, nie jest tak w przypadku SICAV prawa luksemburskiego. Z postanowienia tego wynika bowiem, że zdaniem centralnej komisji podatkowej taka SICAV stanowi dla celów stosowania § 33c ustawy o podatku dochodowym podmiot, który nie jest objęty zakresem dyrektywy 2011/96, z późniejszymi zmianami, mający siedzibę w innym państwie członkowskim EOG niż Republika Finlandii, który podlega konwencji o unikaniu podwójnego opodatkowania i który nie jest zobowiązany do zapłaty co najmniej 10% podatku od osiągniętych przez niego dochodów. Zatem środki na szczeblu krajowym mające na celu złagodzenie podwójnego opodatkowania nie mają zastosowania do uzyskanych od niego dochodów.
- 42 W tych okolicznościach należy uznać, że dochody uzyskane od SICAV prawa luksemburskiego, której dotyczy postępowanie główne, przez odbiorcę, który jest rezydentem w Finlandii, są traktowane mniej korzystnie niż dochody uzyskane zarówno od spółek akcyjnych, jak i od UCITS prawa fińskiego utworzonych zgodnie z prawem zobowiązań.
- 43 To odmienne traktowanie może zniechęcać fińskich rezydentów do dokonywania inwestycji w państwach członkowskich innych niż Republika Finlandii i w ten sposób ograniczać swobodny przepływ kapitału.

W przedmiocie istnienia obiektywnie porównywalnej sytuacji

- 44 Jak wynika z orzecznictwa przypomnianego w pkt 29 i 30 niniejszego wyroku, takie odmienne traktowanie jest dopuszczalne jedynie wtedy, gdy dotyczy ono sytuacji, które nie są obiektywnie porównywalne.
- 45 Należy stwierdzić, że SICAV prawa luksemburskiego, której dotyczy postępowanie główne, i UCITS prawa fińskiego są dwoma rodzajami UCITS w rozumieniu dyrektywy UCITS.
- 46 Jak wynika z art. 1 ust. 1 dyrektywy UCITS, ich wyłącznym celem jest zbiorowe inwestowanie w zbywalne papiery wartościowe lub inne płynne aktywa finansowe kapitału pochodzącego od obywateli, działają one na zasadzie podziału ryzyka, a ich jednostki uczestnictwa są na żądanie ich posiadaczy odkupywane lub umarzane bezpośrednio lub pośrednio z aktywów tych przedsiębiorstw.
- 47 Jednakże, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 45 opinii, kwalifikacja prawna niektórych sytuacji dla celów prawa handlowego niekoniecznie przekłada się na zastosowanie dla celów podatkowych. Należy zatem stwierdzić, podobnie jak rząd fiński, że sam fakt, iż UCITS będące rezydentami i UCITS niebędące rezydentami są UCITS w rozumieniu dyrektywy UCITS, nie jest rozstrzygający dla uznania, że zachodzi porównywalność rozpatrywanych sytuacji.
- 48 Po pierwsze bowiem, dyrektywa ta nie dokonała harmonizacji opodatkowania mającego zastosowanie do UCITS i do wypłacanych przez nie zysków. W szczególności z motywów 4 i 83 tej dyrektywy wynika, że o ile ustanawia ona wspólne podstawowe zasady dotyczące udzielania zezwoleń, nadzoru, struktury i działalności oraz informacji, jakie są zobowiązane publikować UCITS, o tyle nie powinna ona naruszać krajowych przepisów podatkowych.

- 49 Po drugie, z orzecznictwa Trybunału wynika, że istnienie porównywalnego charakteru sytuacji transgranicznej i sytuacji wewnętrznej lub jego brak należy badać z uwzględnieniem celu realizowanego przez rozpatrywane przepisy krajowe, a także przedmiotu i treści tych przepisów, a przy ocenie, czy wynikająca z rozpatrywanych przepisów prawnych różnica w traktowaniu odzwierciedla obiektywnie istniejącą różnicę sytuacji, należy brać pod uwagę tylko ustanowione w tych przepisach właściwe kryteria rozróżniające (wyrok z dnia 21 czerwca 2018 r., Fidelity Funds i in., C-480/16, EU:C:2018:480, pkt 50, 51 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 50 W tym względzie z odpowiedzi na piśmie rządu fińskiego na pytania Trybunału, z zastrzeżeniem weryfikacji przez sąd odsyłający, wynika, że cel traktowania pod względem podatkowym działalności funduszy inwestycyjnych przewidziany w fińskich przepisach podatkowych może zostać uznany za wprowadzenie jednolitego opodatkowania na poziomie inwestora. Przepisy dotyczące traktowania pod względem podatkowym dywidend uzyskanych przez osoby fizyczne mają z kolei na celu opodatkowanie dochodu spółki również na poziomie jej akcjonariuszy, przewidując jednocześnie złączenie podwójnego opodatkowania tego dochodu.
- 51 Tymczasem w odniesieniu do takich celów wydaje się, że SICAV prawa luksemburskiego znajduje się w sytuacji obiektywnie porównywalnej z sytuacją UCITS prawa fińskiego. Jak wynika z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał i z zastrzeżeniem weryfikacji przez sąd odsyłający, te dwa podmioty są zwolnione z podatku dochodowego, a wypłacany przez nie zysk podlega opodatkowaniu wyłącznie na poziomie odbiorców.
- 52 Natomiast w odróżnieniu od UCITS prawa fińskiego SICAV prawa luksemburskiego jest utworzona na podstawie statutu i z tego tytułu jest zrównana ze spółką akcyjną, od której uzyskane dochody są opodatkowane zgodnie z § 33c akapit trzeci ustawy o podatku dochodowym.
- 53 Jednakże należy również zauważyć, jak przypomniano w pkt 35 niniejszego wyroku, że wśród przykładów dochodów kapitałowych wymienionych w § 32 ustawy o podatku dochodowym znajdują się zarówno udziały w zyskach wypłacane przez UCITS, jak i dywidendy wypłacane przez spółki akcyjne. W konsekwencji ustawodawca fiński nie wydaje się uzależniać rozróżnienia pomiędzy dochodami kapitałowymi a dochodami z tytułu zatrudnienia od formy prawnej podmiotu, od którego są one uzyskiwane, lecz przeciwnie, uznał on, że zarówno zyski wypłacane przez podmioty mające formę umowną, jak i podmioty, które mają formę statutową, stanowią dochody kapitałowe.
- 54 Wynika z tego, że statutowa forma SICAV prawa luksemburskiego nie stawia tego podmiotu w sytuacji odmiennej w stosunku do UCITS prawa fińskiego, utworzonego zgodnie z prawem zobowiązań, w odniesieniu do traktowania pod względem podatkowym wypłaconego zysku.
- 55 W konsekwencji – z zastrzeżeniem weryfikacji przez sąd odsyłający – odmienne traktowanie odpowiednich dochodów uzyskanych od SICAV prawa luksemburskiego i UCITS prawa fińskiego dotyczy obiektywnie porównywalnych sytuacji.

W przedmiocie istnienia nadrzędnego względu interesu ogólnego

- 56 Należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału ograniczenie w swobodnym przepływie kapitału można dopuścić jedynie wtedy, gdy jest uzasadnione nadrzędnymi względami interesu ogólnego, gdy jest odpowiednie dla zagwarantowania realizacji zamierzonego przez nie celu i nie wykracza poza to, co jest niezbędne do jego osiągnięcia [zob. podobnie wyroki: z dnia 26 lutego 2019 r., X (spółki pośrednie z siedzibą w państwach trzecich), C-135/17, EU:C:2019:136, pkt 70; a także z dnia 30 stycznia 2020 r., Köln-Aktienfonds Deka, C-156/17, EU:C:2020:51, pkt 83 i przytoczone tam orzecznictwo].

- 57 Tymczasem w niniejszej sprawie wystarczy stwierdzić, że rząd fiński nie wskazał takich względów ani nie zostały one również przywołane przez sąd odsyłający.
- 58 W świetle ogółu powyższych rozważań na przedłożone pytanie należy odpowiedzieć, iż art. 63 i 65 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie praktyce podatkowej państwa członkowskiego, zgodnie z którą – do celów opodatkowania podatkiem dochodowym osoby fizycznej mającej miejsce zamieszkania w tym państwie członkowskim – dochód uzyskany od UCITS utworzonego na podstawie statutu, mającego siedzibę w innym państwie członkowskim, nie jest zrównany z dochodem uzyskanym od UCITS mających siedzibę w pierwszym państwie członkowskim z tego względu, że te ostatnie podmioty nie mają takiej samej formy prawnej.

W przedmiocie kosztów

- 59 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

Artykuły 63 i 65 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie praktyce podatkowej państwa członkowskiego, zgodnie z którą – do celów opodatkowania podatkiem dochodowym osoby fizycznej mającej miejsce zamieszkania w tym państwie członkowskim – dochód uzyskany od przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) utworzonego na podstawie statutu, mającego siedzibę w innym państwie członkowskim, nie jest zrównany z dochodem uzyskanym od UCITS mających siedzibę w pierwszym państwie członkowskim z tego względu, że te ostatnie podmioty nie mają takiej samej formy prawnej.

Podpisy